

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd der ei selv ere Mytologer

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Nordens Mytologi eller Udsigt over Eddalæren for dannede Mænd der ei selv ere Mytologer", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, University of Aarhus. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1808_93A-intro-shoot-idm963.pdf (tilgået 30. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Værkets placering i Grundtvigs forfatterskab

Et venskab med den historisk og litterært interesserede bornholmer Peder Nikolai Skovgaard havde i begyndelsen af Grundtvigs studietid forstærket den norrøne interesse, som han havde haft siden skoletiden. Skovgaard havde i en meget ung alder tilegnet sig et stort kendskab til den tidlige nordiske digtning: eddaen, sagaerne og Saxo (Albeck 1953, s. 103), og i Grundtvigs andet studieår (1801) var Skovgaard og Grundtvig venner. Det er i alt fald, hvad han selv skriver i *Nordens Mytologi*: "Dig, min tidligere Ungdoms eneste Ven" (s. XVII). Skønt dagbøgerne, navnlig i 1804, rummer flere positive optegnelser om breve fra Skovgaard, er der dog først bevaret breve til Skovgaard fra 1808 og fremefter (*Breve 1* 1924). I deres studietid 1800-1803 havde de haft rig lejlighed til at se hinanden hver dag.

I 1808 modtog Skovgaard et brev dateret 4. juni med bl.a. følgende indhold:

"Alle Eddas utrøkte Sange har jeg afskrevet. De ere af slet ingen Betydenhed for Gudelæren, da de dels kun sparsomt og i Forbigaaende berøre den, og dels ere for ny til at gøre retmæssig Fordring paa Troværdighed. Som Mindesmærker fra den islandske Poesis Sølvalder ere Nogle iblandt dem, som Helga Kvida, Hamdis Mal og flere uvurderlige. Jeg studerer nu Der Niebelungen Liet, Heldenbuch etc. for at komme efter om Tydskerne med rette paastaa at vore Digte om Volsunger og Gjukunger ere Kopier af deres. — [...] Det lader sig allene med megen Rimelighed formode at der har været ældre islandske Bearbejdelser af dette tragiske Æmne, end dem Vi nu eje. Ogsaa paa den indiske Gudelære har jeg begyndt at lægge Vind, da man troer den skal være nær beslægtet med den nordiske om ej dennes Moder" (*Breve 1*, s. 16).

Grundtvig er med vanlig entusiasme ved at udvide sin horisont, denne gang både mod Tyskland og Indien.

Det tidlige trykte forfatterskab: asarusen

Grundtvig har selv betegnet årene fra 1806 og fremefter som præget af en "asarus":

"Udtrykket bruges første gang i et utrykt manuskript, 'Til Digteren Baggesen', i sensommeren 1814 (Fasc. 179 4r), siden i brev til Stenersen den 19. april 1815 (Br. I 316), på tryk i 'Kvædlinger' 1815 (128 og 138)" (Lundgreen-Nielsen 1980, s. 394).

Det var en mani og manér for ham, en sand besættelse, en uimodståelig tiltrækning, som han lod sig rive med af. Ikke desto mindre ser han senere tilbage på *Nordens Mytologi* som et værk, der "paa enkelte Udbrud nær [var] saa ædrue og betænksom, som man burde ønske" (Grundtvig 1817, s. 175). Til hans asarus skal også regnes det utrykte udkast til en gendigtning af vølsungesagnene.

Bortset fra mindre polemikker består Grundtvigs tidligste forfatterskab således af syv artikler eller anmeldelser, hvoraf de fire direkte lægger op til *Nordens Mytologi*, nemlig "Lidet om Sangene i Edda" fra 1806, "Om Oehlenschlägers Baldur hiin Gode", "Et Par Ord i Anledning af det forkyndte Sørgespil: Signe" og ikke mindst "Om Asalæren" (alle 1807). Et femte, det dramatiske digt *Maskeradballet i Dannemark 1808*, peger ligeledes på det gamle Norden som det sted, hvorfra nutiden skal hente styrke og inspiration i samme retning: bagud.

Det var i disse artikler, at retningen for en del af Grundtvigs tidlige virke blev udstukket; og det var her, han offentligt prøvede kræfter med, hvad det vil sige at overføre eddadigtningens emner til samtidig dansk sprogdragt og mentalitet. Som han skrev i sin dagbog (30. december 1806): "Stødet var en Bearbejdelse af det eddiske Dig[t] *Skirners Reise*", dvs. Jens Møllers gendigtning (*Dag- og Udtogsbøger 1* 1979, s. 402).

Med andre ord åbnede Møllers gendigtning – ved sin i Grundtvigs øjne helt forkerte tone – hans blik for nye perspektiver på den ældre nordiske litteratur. Denne litteratur var ikke kun interessant *per se* som led i en (national)romantisk diskurs eller på grund af sin elementære episke spænding, men især fordi den formåede at åbne for ny åndelig indsigt. Under sin egen beskæftigelse med eddasange og sagaer blev Grundtvig mere kritisk over for andres omgang med den nordiske litterære fortid, fordi de andre ikke nødvendigvis i *deres* værker opnåede samme indsigt eller viste samme ærbødighed over for stoffet som han selv. En mulig undtagelse herfra er dog Oehlenschläger.

Korrektioner til samtiden

Om Grundtvigs tidlige forfatterskab skriver litteraturforskeren Flemming Lundgreen-Nielsen i *N.F.S. Grundtvig. Skæbne og forsyn*, der dog især beskæftiger sig med *Optrin af Nordens Kæmpeliv* (1809 og 1811):

“Periodens digterværker [dvs. Grundtvigs forfatterskab indtil 1812] [...] fremtræder i hvert fald delvis som forsøg på at forbedre allerede eksisterende poesi [...], de fremkommer som Grundtvigs reaktion mod andre digteres misforståelser i behandlingen af stoffet, således ‘Freis Kærlighed’ [fra *Nordens Mytologi*] som modstykke til Jens Møllers ‘Skirners Reise’, ‘Odins Kvad (Om Skjaldskabs Ophav)’ i ‘*Nordens Mytologi*’ som modstykke til Baggesens ‘Poesiens Oprindelse’, ‘Optrin’ 1809 måske som modstykke til Oehlenschlägers ‘*Nordiske Digte*’ 1807, og ‘Optrin’ 1811 i nogen grad som modstykke til Fouqués ‘*Sigurd der Schlangentöchter*’ 1808” (Lundgreen-Nielsen 1965, s. 29).

Genoptryk af enkeltdigte og *Nordens Mytologi* 1832

Tilegnelsesdigtet til Pram og de seks ‘store’, her omtalte digte genoptrykkes næsten uændret i *Kvædlinger* 1815, se redegørelse i *Bibliografien* 1, s. 39-40, og tekstredegørelsen .

Selv om Grundtvig i 1832 udgav endnu en *Nordens Mytologi*, der på titelbladet betegnes som en andenudgave, er der tale om to helt forskellige værker. Ud over at 1832-udgaven er ca. tre gange så omfattende, er der kun få identisk ordrette passager, selv om han gentager meninger og udlægninger. Tonen er – trods længden, der kunne give rum for mere samtidskritik – mere afdæmpet.